

funktioneert (van open naar gesloten regime) en dus door de gedetineerde als een straf wordt ervaren, en 2) dat de meeste geplande gevangenissen helemaal niet de mogelijkheid tot de ontwikkeling van die regimes hebben.

3. Besluit

3.1. De nota van Van Elslande over het penitentiair beleid is een onsamenvattend stukje waarbij vooral opvalt : de grote tegenspraak tussen enerzijds de geformuleerde beleidslijn, namelijk het zoveel mogelijk beperken van de vrijheidsstraf, en anderzijds de werkelijk ter tafel liggende plannen (de bouw van allerlei nieuwe gevangenissen, het opvoeren van het aantal bewaarders en de cijfermatige vaststellingen, groei en verjonging van de gevangenispopulatie). Vroeger verliep het beleid pragmatisch, opportunistisch en verbrokken, maar wel met een duidelijk repressieve ondertoon. Nu komen de tegenstellingen in het beleid volop naar boven. Het is immers niet meer mogelijk om ze te verdoezelen, omdat de publieke opinie geleidelijk aan meer op de hoogte geraakt van wat er zich in deze sector afspeelt. Karikaturaal zou men kunnen stellen dat Vranckx nieuwe gevangenissen wilde bouwen met de bedoeling om alle misdadigers op te sluiten, terwijl Van Elslande nu, met de bedoeling van zoveel mogelijk mensen uit de gevangenis te houden, eveneens nieuwe gevangenissen wil bouwen. Met andere woorden : de tegenspraken komen volop aan het licht, maar men zit met de erfenis van een repressief gevangenisbeleid dat al jaren uit gemakzucht en door gebrek aan menselijkheid, inzicht, moed en verbeelding op dezelfde manier funktioneert. Daarom wordt de nota Van Elslande ook nergens geoperationaliseerd. Daarom munt deze nota uit door vaagheid. Daarom is er een duidelijke dubbelzinnigheid wat betreft het resocialisatie-ideaal.

3.2. De Liga meent dat de *toepassing* van de *vrijheidsberovende straf* zoveel mogelijk *beperkt* moet worden en dat daartoe ook een effectief en daadwerkelijk beleid dient te worden gevoerd. Daarom meent de Liga dat geen nieuwe gevangenissen meer mogen bijgebouwd worden. De Liga bepleit een *moratorium op de gevangenisbouw*. De Liga meent verder dat de *resocialisering* als voornaamste doel van de gevangenis *dient te worden verlaten*, en keert zich tegen iedere vorm van therapeutische gevangenisstraf of vervangende vorm van therapie. De Liga meent evenwel dat de gedetineerde niet slechter uit de gevangenis zou mogen komen dan hij er is ingegaan, en *behoudt* daarom het ideaal van de *reklassering* en de maatschappelijke wederopnemings. De Liga bepleit vooral de *verdere uitwerking van het gedetineerdenrecht*. Daartoe zou een onderzoek over deze materie dienen te gebeuren. Dat onderzoek zou moeten geschieden door een onafhankelijke commissie, die publiekelijk werkt. Zij zou een vergelijking moeten maken tussen de Minimaregels en de toestand in de Belgische gevangenissen. Op basis van deze resultaten zou een code van een eenvormig gedetineerdenrecht tot stand gebracht moeten worden.

II. Nogmaals over de problemen van de instellingen voor minderjarigen

In het naschrift van H. Van Nuland, bij de reacties op haar artikel "Instellingen voor

minderjarigen zijn niet zonder “zorgen” (Panopticon, 1, 1980, 4, 290-291) wordt het door mij opgegeven percentage van de in pleeggezinnen geplaatste minderjarigen in het kader van de Wet op de Jeugdbescherming, gekontesteerd. Als bewijs daartoe wordt een tabel gepubliceerd, uitgaande van de Dienst voor Jeugdbescherming, waaruit moet blijken dat wel degelijk $\pm 24,8\%$ – en niet 36% – van het totaal aantal geplaatste minderjarigen aan pleeggezinnen zijn toevertrouwd.

Deze tabel is echter onvolledig want ze geeft alleen het aantal plaatsingen op, die *met kosten* voor de Schatkist zijn geschied, en die de Dienst voor Comptabiliteit, omwille van die kosten (= betalen van een dagprijs), in de centrale computer van het Ministerie laat opnemen. Dit waren er 4.259 op 30.4.80.

Maar daarnaast zijn er ook nog andere minderjarigen die *zonder kosten* in het kader van de Wet op de Jeugdbescherming bij partikulieren geplaatst worden. Het waren er 3.135 op 30.4.80. Deze gegevens komen echter niet in de computer (er wordt nl. geen dagprijs voor betaald), wat uitlegt dat men ze niet in de klassieke statistieken terugvindt, hetgeen een vals beeld van de situatie geeft. Hun aantal wordt trouwens in een andere dienst van de D.J.B. bijgehouden, nl. de dienst “plaatsingen”, wat uitlegt waarom H. Van Nuland ze niet gekregen heeft.

Het is voor mij trouwens altijd een raadsel geweest waarom deze twee gegevens tot voor kort niet samengevoegd werden. Want de werkelijkheid inzake plaatsing in pleeggezinnen is gunstiger dan de Overheid via haar boekhoudkundige statistieken doet blijken. Er waren nl. op 30.4.80 7.394 minderjarigen bij partikulieren geplaatst, dus zelfs $37,74\%$ van het totaal.

J.P. Cloquet

Directeur van het Verbond van
Instellingen voor Gehandicapten en
Bijzondere Jeugdzorg

III. Het Assisenhof en de zaak Dirk D.W.

Dit jaar wordt een erg droeve verjaardag gevierd. Het is inderdaad reeds een jaar geleden dat de jonge Dirk D.W. door het Assisenhof van Gent tot twintig jaar dwangarbeid werd veroordeeld wegens een drievoudige moord. Hij vermoordde namelijk in de nacht van 1 op 2 juni 1976 zijn beide ouders en zijn zuster. Zo luidde althans de beschuldiging. Ik zou het eerder wettige zelfverdediging noemen. Want Dirk werd mishandeld ! Niet fysiek, wel psychisch. En als dat kind dan ten einde raad zelf het recht in handen neemt, spreekt iedereen schande en wordt hij voor het Assisenhof gesleept. De maatschappij (!) eist een voorbeeld. De maatschappij heeft genoeg van de jeugdmisdadigheid. Er moet streng worden opgetreden tegen jongeren die de regels van de maatschappij overtreden. Daarom alleen werd Dirk het middelpunt van een gruwelijke show : een leven werd vernietigd uit principe... Het mooiste resultaat dat in het Internationale Jaar van het Kind werd bereikt.

Wat voor een gerecht heeft Dirk berecht ? Een hof dat zich baseert op de volkswode, zoals men in Wild West-films ziet ? Of is het Assisenhof een toonbeeld van democratie ? Twaalf mensen, zomaar uit het volk gekozen, kregen de zware taak toegewezen om een oordeel over Dirk te vellen. Mensen die nooit met het gerecht in aanraking zijn gekomen; God weet of ze voordien ooit een rechtszaal van binnen